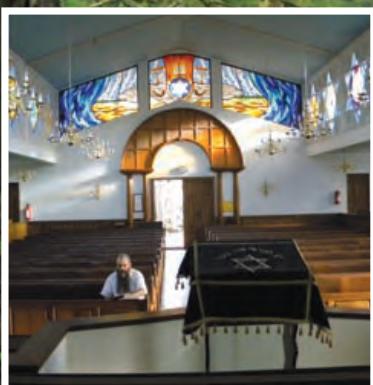

השבועון לבית היהודי

אלה

יהודי השוכן האבוד

למסע המרתך בעקבות השבטים
היהודים האבודים בערכות
ניירובי ואדי-ס-אבבה, יצא צמד
כתב 'משפחה' באנגלית, כשהם
חמושים ב... סכינים | מלאי הבשר
הקשר אזל', התקבלה הקရאה
הבהולה מהיהודים ניירובי, אנו
עלולים להישאר ללאبشر לפסח'.
זה היה רק ראייתו של מסע
חופלא ועתיר גילויים מרגשים על
כמיותם של האבודים מארץ אשור
| ואתא שוחט

46

18 9 770793 963004

30

פוקושימה פינית צ'רנוביל

שנה אחרת, יוצאים
מצלי ילדי הזועה
הגראונית בצ'רנוביל
למסע שחזור מרגש

14

במחיצת 'רבנו שמשו'

עשור להסתלקות
הטראגיית של הגרא"ש
פייניקוס זצ"ל, מספרים
תלמידיו ומקורביו
'סיפורים מהחדר'

40 **עסק התורה | עכשווי באמריקה:** אנשי עסקים שנפגעו במשבר חוזרים לבית המדרש

נכט בדם

שבוע לפני מועד שחרורם הסופי של יהודי ג'רבה מעול הצבא הנאצי, חושף
'משפחה' את סוד המכתרים המוצפנים ששיגר רבה של תוניס הי"ד לרבו

ואתה השופט

צמד כתבי 'משפחה' באנגליה יצאו למסע

'חסום' באה

ס ע שחיטה יהודית בלתי-שגרתית באפריקה המזרחית

כחזבחים' לא היג'ונgal

הנחת השלם, ושני חלקיו: שני כתבי 'משפחה' המתוודים את מסעותיהם בעולם קיבלו קריאה בהולה מיהודי ניירובי: מלאו הבשר אזל, וההילה היהודית עלולה להישאר ללא בשר כשר עד לאחר חג הפסח ■ הם לא היססו, יצאו לביקור בבית המטבחים שבאדיס אבבה ומשם למסע מופלא בקניה ■ כמה זמן יארך לחמור להוביל את המלח ממומבשה? כיצד שימשו שעריו בית הכנסת כ'רשות הכהראה'? מדוע אין שערים מסביב לבית העלמון? ■ כל הדרך מה'סימנים' של היהודי תימן, לסימני השחיטה של **בני השבטים האבודים** המתעניינים ביהדות ומצביעים לגירוש כהלכה ■ **אריות בית המטבחים**

בשר כשר מדרום אפריקה או מהארץ, אך הקהילה החליטה כי היא מעדיפה שחיטה מקומית והחלה הביא את הרב דסמנון מיזלס מקייפטואן פעמיים בשנה, במטרה שייחט עبورם בשעה היה זה בחודש טבת השנה. מלאי הבשר שבנירובי אזל, ומאהר שהרב מיזלס לא היה פניו, נעתרכו לביקשתם לבוא לשוחוט.

אין טיסות ישירות מהארץ לנירובי שבקניה, ולכן טנסו בבורקו של יום שני לאidis אבבה, אתיופיה. לאחר ביקור קצר אצל יוסטו של ארוי ג', ראניו שלט המורה על מקומו של בית המטבחים המרכזי של אדים. שמננו את פעmino לשם.

שליטים גדולים זיהו אזוריים שונים כאולם השחיטה המוסלמי' ואולם השחיטה הנוצרי'. אין שחיטה כשרה באidis אבבה, אך עם חזרתנו לאחר שבוע, ננסה לשנות זאת. מי יודע, אולי יבווא יום ויום שלט עם הכיתוב 'אולם שחיטה יהוד' ישב בבית המטבחים המקומי'...

במהירות מצאנו את מנהל בית המטבחים והסבירנו לו כי אין מחפשים די לסייעו בשעה

ארוי ז'יבוטופסקי וארוי גראונשפָּאן

צללים: רוטר, ארוי ז'יבוטופסקי וארוי גראונשפָּאן

הינו בסך הכל שני בנים בני שמונה להתיידד. עמדנו, סמוך לים כיפוף, במחוזה שארגן לנו ארוי ז' שהופיע בשיכבה יומם אחד, כשביידיו שני תרגולרים. לאחר קיום מנהג ה'כפרות' כהלכה, עמדו סביב השוחט שהובא למקום כארבעים בחורים. עד שסימם את מלאכתו, הידלדל הציבור לשולשה צופים בלבד, כולל ארוי וארוי.

בעוד אנו מביטים במריטת הנוצות, משגר עברנו השוחט שאלת: "ולמה לא תלמדו שיחיטה?" הריעין כי אנו, שני בחורים אמריקנים, נוכל ללמוד לשוחט – היה מופרך מיסודה. עינינו הייתה השחיטה תחומים הבלעדי של יהודים קשישים בעלי זקן לבן, אבל השוחט רק הזכיר את השם רב שון גריידי, יהודי תימני, שאז היה השוחט הספרדי הראשי בירושלים, והסביר לנו כיצד לייצר עמו קsha.

באוטו וגע ניצת האור בעינינו: אוטוגנון, והינו השtan. בילינו חודשים רבים בלימוד החלקים הרלוונטיים בשולחן עורך 'ירוה דעתה?' נסענו לירושלים פעמיים בשבוע, בשעות הערב המאוחרות, כשאנו לנים בבית סבו וסבתו של ארוי ז' בשכונת הגבעה הצרפתית, על מנת שנוכל לקום עם שחור ולצעוד במורד ההר, מהלך הליכה של עשר דקות, לבית המטבחים הגדול של העיר. כשחזרנו לשם לאחר מספר שנים, המורד כבר לא היה קיים, הקביש המהיר לעלה אדומים חזה את ההר לשנים.

חוץ מלמודי השחיטה, העניקה לנו החוויה הזאת את החשיפה הראשונה שלנו למגוון רחב של טיפוסים של יהודים: תלמידי חכמים רצינאים, יהודים אירופאים מבוגרים, קשיישות של לימודיות אחרות כיצד מכשירים בשור ויהודים תימניים.

הפגש שלנו עם קבוצה אחרת זו, הוא שעורר לנו את העניין בחקרתן של קהילות יהודיות מרוחקות בתחום ההלכה ומסורת ישראל.

דין 'סודי'

התחלנו את לימוד השחיטה שלנו, בכוונה לנצל את כישוריינו החדשניים למען יהודים אחרים זקנים להם, ואומנם הייתה לנו הזכות להוציא זאת אל הציבור בהזדמנויות רבות. לפני כעשרים וחמש שנה, ערכנו ביקור קצר בנירובי לאחר מסע בן שבועיים לאתיופיה, ושהטנו קצת עbor הקהילה היהודית.

כיום, נותרו במקומות פחות מתריסר מן המשפחות המקוריות שייסדו את הקהילה היהודית, ורוב היהודים נירובי הם ישראלים שזה מקרוב בא. חלקם נמצאים שם לטוח קצר כיווצים ופואים, כלכליים או חקלאים, ואילו אחרים הם תושבים קבועים יותר והעסקים במגוון תחומיים כגון פרחים, תכשיטים, אנרגיה ועוד.

המשפחות המקוריות, יחד עם הישראלים וcoma' יהודים נוספים, מצליחות לקיים בית הכנסת פעיל, ושם מצאנו את תפיקתנו. מטבח בית הכנסת כשר מבון, והמטבחים בחלק מבתי התברים כשרים אף הם. עד לפניהם שוכנים יבאה הקהילה

בלוקי המלח הגדולים שהוצגו הי גדולים מדי' מכדי' שיוכלו להישאר על העופות, ולכוⁿ העתקנו שניⁿ בעליהם שריסקה את המלח לחתיכות קטנות יותר בעזרת את חפירה ופטיש

הדגינו להם את סכיני השחיטה. מקומיים סקננים

הרפקאות הלכתיות ביבשת אפריקה. מקומיים מסייעים בשחיטה

הזמננו חוותות מיוחדת, כדי שנוכל להחתים את הבשר הכהר שאותו תכננו לשוחט בקניה, אך לא עלה בידינו למצוא די מתחאים בטרם יצאונו מכאן הארץ. בתחילת היסס המנוח, שכינראה לא לדלה מודיע לך של בית מטבחים בעולם משתמש בדי זהה, ואמר כי זאת נסחה סודית. הוא דאג שמא נבצע תהליך הנדוס הפוך ונגלה את מרכיביו ואת תהליך יצורו. לאחר ששכנענו אותו, הוא הסכים לתת לנו מבחנה קתינה של די. למרבה הצער הפוך לא התאים, ולכן נתנו למצוא עכשווי דוגמאות של

שבה אכלנו מהבשר שזה עתה שחטנו, כאשרנו מתענגנים מעושר סייפוריו וחוויתיו מתוך הרפת!
אחותיו ההלכתיות שזימנה וזמןנה לו יבשת אפריקה.

עמדנו לטוס לאנטבה, אונגהה, בצהרי יומם החורף, וכאשר נשאלנו כיצד נרצה לבלוט את הבוקה, בקיישנו סיור אישי בבית העלמיון במקום. הסיור נערך על ידי צ'רלס סולפק, י"ר מלון פירויו הונדער, הממוקם בסמוך לשגרירות ישראל. סולפק הוא חבר בכיר בקהילת היהודית, והגיע לקניה עם הוריו בשנת תרצ"ז (1937), בהיותו בן חמישים.

ונכנסו לבית העלמיין דרך מה שנראה היה כפתח בוגדר האבן. מרד זולפק הסביר לנו, כי יש להם בעיות עם גניבות: השעריים נגנובו, אריחים מגניבין בית העלמיין היו חסרים, והוא הראה לנו מצבה שנפיצה לאחרונה. אך כל זה אינו נובע מאנטישמיות, אף בית העלמיין הנוצרי הסמוך סובל מהתנכלויות של השיכורים המגעים לפארק המקום. חלק מן הקברים איפלו נחפרו ור' ל' על ידי מוקמים, שחבשו כי יהודים או ל' קוברים חפז' שעיר יתקד עט הונורו.

המשה בת' עליין יהודים ישים בסך הכל בקנין, וארגון 'קהילת היהודית בניירובי' עשו כמייטר יכולתו לתחזם. שניים מהם בניירובי, הראשון שבו בקרון, והשני הותיק והמלא יותר - בכישר הראשי למונבשה. הנהג הסיע אותו לשם בדרכו לשדה התעופה.

הכל שוחטים

באוגנדה, נסענו לאנגליה בתקופה בה היה שם פוטי, הממוקם כשבש עשרה ונסעה מנמל התעופה אנטבה, רק כדי לבקר את שבט אבויאדיה (Abuyadaya). כפריים אלה מודעים לכך שאין הם יהודים על פי ההלכה, אך הם ממשיכים ליום שבו יכול לעבור יותר אמיטי, כהכלנה. חלק מהתהlik זה, הם שמחים ללמידה כל דבר שהם יכולים על מגהדים מסוותיהם. כאשר שמעו על בואנו, אחת מן הביקשות שלהם הייתה כי נביא את ציוד השחיטה שלנו ונוראה להם בימה כוכבה שחיטה הכהלנה. העברנו להם שיעור על תכונתו של סכין השחיטה וכיצד להשחין אותו, וכן הדגנו שחתיטה על שלושה עופות.

חזרנו לכאן בעבר שבת וניגשנו היישר מנהטנוס לביתה של אחת מההורפאות המובילות שבקנייה. זהה המומחהית המוביילה בקנייה לנוasha השילוני, שרכשה 250 שלדים כדי שונשחט אותם לפני שבת. וובם ייעדו להכשרה ולהקפאה לרוחות ילדיה, אך שלושה מהם השלימו את סעודת השבת שהכנו לעצמינו.

כפי שצ'זין הרוב מייזל בחיויך, אנו נראות הינו
היחידים בעולם שאוכלים סעודות שבת מפוארת
שכללה שלוי טרי, לשון פרה וועוף, הכל תחת
השגחתן האישית.

מקום האירוח שלנו לשבת היה אולם האירועים המרورو של בית הכנסת בנוירובי, ששמו 'וּרומוֹן הַול', אשר נבנה בשנת תרכ"ז (1938). התפילה התקיימה בבניין החדש של בית הכנסת שנבנה בתשע"ו (1955), במקומות המבנה המקורי המתווך בראשית המאה הקודמת. הקמפוס מוקף החומה משתרע על פני כשלושים ושניים דונם, ובתוכו עמודים ווּרומוֹן הַול ובית הכנסת. ספריה אשר

הנחהנו כי לא נשחט שוב היום, וכאשר נקבעו
שוב לשוחטו - לא היה זה בדעתנו בעת הברכה
הראשונה, שכן ברכנו שוב.
וזאת הייתה רק השאלת ההלכתית הראשונה
מזהירות מספר שאלות מעניינות שעלו במהלך נסיעת
ג'.
הנ

מלח על החמור

היום השני תוכנן קיום השחיטה הגדול שלו, עם
ההעתרם של 800 תרגולות ב-6:30 בלילה.
שלושתנו התפללו בבית הכנסת היפהפה של
ניירובי, ועוד שסימנו - הגיעו העופות, יחד עם
חמיישים עובדים מקומיים שישו לנו. בהיעדר
תשתיות של בית מטבחים קונבנציונאל, מדבר
ההומר לאזר שחיטה וボ החזקנו את סכינוינו ואת
אבני ההשזה שלנו, ושם העמדנו את העובדים
שישו לנו בהחזקת העופות. שם והעברו
העופות שנשחטו לעובדים שיישבו על הדשא
ומרתו את הנוצות. העופות שעשרו מריטה והעברו
לאזר נסוך, בו הם נפתחו, נוקו, והוכנו להכשרה.
בגלל מחסור מתמיד במים ולחות מים נמייך
בנירובי, נצלו מיכלים ענקיים של מי גשמים
שנסחרבו, כדי למלא את החביות שבпан יהוח העופות
להשירה. הרוב מישראל הזהיר אוטנו מראש, כי עלינו
לולדוא שיש דימלח להכשרה: "את אפריקה,
חברה", הוא אמר, "וזעך שהמלח מגע ממומבה
על גב חמור - יארך שבוע!"

למעשה המלה הגעה, אך עמדנו בפני דילמה הלאהית, כאשר ראיינו את גודל הגבישים. הלהנה דורשת שימוש בוגרגרי מלך, הידוע 'מלחה להכשרה', שאנים כל כך גדולים שהם נופלים מן הבשר ואינם כל כך קטנים עד כדי שנמסים מיה. בלווי המלה הגדולים שהוצגו היו גדולים מדי שיכולים להישאר על העופות, ולכן העשכנו שני פועלים שריסקו את המלה לחטיות קטנות יותר בעזרת את חפירה ופטיש, ובכך התאימו אותן להכשרה.

את המלחיה מבצעים על גבי רשת או משטח משופע, כדי שחדם יתנקז. כאן השתמשו בראשותם מן מיוחד מודע: העמידו לנו את השעריים הישנים של בית הכנסת, עם מן דוד חרות עליהם, והם שימשו כרטשות ההכשרה. תחיליך זה, שככל גם את ההכשרות הברזוויזמן היו הרים הקודם, ממש מעיל חמוץ יונזרה לרבן בלילוב.

שלוחה שעתון – עמק לוזן וגליל.

אוחזם, אך הבנו מכך, כי לא חוץ המתאים, ייקח
לעובדים זמן רב ורטון את כל הבהמות. אחד
מאמינו חזר מיד לבית הכנסת לפكه על השלמה
הקשרת העופות, ואילו השניים האחרים נשאו
שם, כדי לשוחט את הבהמות.

הרב מיזלס עבר – בהשגה פרטית – דרך ניירובי, בדרך לפתח על הייצור במפעל לשם קוקוס, והוא הציגו אלינו באותו ערב לسعודה,

דו זה בחלוקתם רבים של ביקורת הדרכונים בunnel התעופה אדייס אבבה... סוף, הינו בדרכנו לKENIA.

שחיטה 'מבורכת'

עם הגיענו לKENYA, נגשנו עם עמיתנו השוחט דר איתן שומן מנסן לאורס, שהציגו להרפקה. אומנם את הטיסה עשינו בשעות הלילה, אך מיד עם הגיענו נדרשו למלאת השחיטה של הראשון מתוך ששת המינים ציפיו ל'טיפולנו' – הברוז המוסקובי (Muscovy duck).

למעשה, ברוזו זה הוא ש"זיכה" אותנו במסעיה. מעמדו ההלכתי של מין זה ממיini הברושים הקיימים בעולם החדש היה שינוי במחולוקת, ועל אף שבארץ הוא התקבל ככשר,bara"ב הוא נשכח מסופק.

כשהיחס הרב מיזולס לגבי שחיתות הברוז
זהה, החלה חנה קומנדי, חברות' הקהילה העברית
בנירובי" (NHC), שתיאמה את הנסעה הזאת,

לחקר את הנושא, ועלו שמותינו, ובסוף של דבר הזמנה. ברוך השם שחתנו לא רב שלושים ברוזים, כאשר ישבו מספר עובדים מוכמים למרות את נזונותיהם, הילכו לנו. לאחר זמן לא רב נאמר לנו כי זוקרים שוב לשירותינו... הגינו עשרה ברוזים וספין.

בדרכם כל ניitin לברך פעם אחת עברו מספר פעולות שחיטה הנעשות בזו אחר זו, אך הפעם התהייבנו לברך שוב על משלוח חדש זה. לאחר סיום השחיטה של שלושים הברווזים הקודמים,

קיים בית הכנסת בניירובי הוא היחיד שבן זמבה לאתיופיה. הטrorו האסלאמי מטריד את המתפללים, ובבית הכנסת ישנים שומרים הבודקים את דרכוניהם של כל המבקרים. בשנת תשנ"ח (1998) הותקפה שגרירות ארה"ב בניירובי באמצעות מכונית תופת. במתוקפה זו נהרגו כמעט 200 איש. בשנת תשס"ג (2003) הופצץ בית מלון כשר בעבעלות יישראליות בעיר מומבסה, אף היא בKENYA, ונרצחו שם שלושה אורהחים ישראליים ומספר מקומיים. באותו זמן שבו בוצעה מתקפה זו, נורו טיל קרקע-אוויר לעבר מטוס צ'טראן ישראלי. הם החתיאו, ולאחר חמש שעות נחת המטוס בשלהם בנמל התעופה בן גוריון מלווה במטוסי 15-15, אך בכך הגיעו לסיום הטיסות היישוריות מהלך ארוך לניירובי.

לאחר תפילה מוסף, שנאמרת רק חזרות הש"ע, בcli תפילה בלחש לפני כן – כמנהג המבוסס על הרמב"ם, הקיימים גם אצל חלק מן התימנים – היה קידוש קטן שבו הודיעו, כי ניתן שיעור קצר על בית המקדש.

להפתעהך היהת נוכחות די טובה בשיעור – אך לא של יהודים, כי אם של כעשרה בני קניה שחורים מוקמים, שבאים לבית הכנסת כבר מספר שנים. נדהמונו והופענו מותלהבותם, מידיעותיהם ומוחותם המוחיבות שלהם. מאוחר יותר שוחחנו על כך עם חברי קהילה ונאמר לנו כי ישנו מספר מקומיים המגיעים לבית הכנסת בקביעות ולומדים עברית ויהדות וכן מלמדים את ילדיהם. הם רוצים באמות ובתמים להתגביר על בסיס אמוןתם באਮונות התורה, ומספר חבריהם מן הקהילה היהודית עובדים לסדר את גיורם. לאחד מהם, אדם לא אמץ, יש בן הלומד בבית ספר ציבורי מוקומי, בו החלו לאחרונה להחפטל תפילות נצריות. הוא Tabu אוטם בבית המשפט על השבון, ובתביעה הסביר כי הוא מגדל את בנו כיהודי ואינו מעוניין כי יתפלל תפילות של דת אחרת. יידי קניה אלה מבקשים גיור אמריתי, ואישה נוספת נספה אף נסעה לאוגנדה בכל שבוע בנסיעת באוטובוס שונמכת שתים עשרה שעות כדי לילמוד תורה עם בני שבט אבויאדיה. אין הזדמנויות רבות בניוירובי לגירויים אינטלקטואליים בהקשר יהודי, כאשר העזינו להרצאות במכוןאי שבת על בתיה נסחת ברוחבי העולם, הגיבה הקהילה בחימיות. היו משתתפים רבים במצבת שלנו, וכמעט לכל משותף היה סיפור מעניין משלו.

שלוּחָה בְּמִזְוֹה

היום האחרון שלנו בקניה עמד להיות עמוס מאוד.

בשעה 6:30 יצאנו לאזור נייאבאהה, שבה התבקשנו לשוחות תרגולי הודיו בחוויה מפוארת. הנוף הטבעי במלון הנסיעה המהפטלת בת השעותים וחצי היה עוצר נשימה. לאחר שוחחנו את תרגולי הודיו, הייד הבא שלנו היה החותם של חנה קומנדי ושל בעלה ד"ר דוד סילברטstein. דוד הגיע במקור משיקגו לקנייה כקרדיולוג צעיר ותוכנן לשוחות שם שנתיים, אך החליט להישאר ולהיות ראש הקהילה של 'קהילת היהודית בניירובי'. מספר שנים לאחר שהיגר ד"ר סילברטstein לKENNIA, הגיע אליו לבדוק דניאל ארפאן מוי, אז סגן נשיא קנייה. הם יצרו קשר טוב, ומما ד"ר סילברטstein ממשם רופאו האישית, כולל בתקופת

ייחדות מן האפר(יקה)

אריו ואורי אינם יהודים הראשונים שביקרו בקניה סקירה קצרה על תולדות היישוב היהודי בארץ המנותקת

כפי הנראה, היהודי הראשון שהגיע לאזרוח המוכנה היום קניה היה מר' ג'י מרכוס, שהגיע בשנת תרנ"ט (1899). באותה עת הייתה ניירובי מישור ביצתי שנבחר ל مكان מסילת הברזל עברו 'רכבת אונדרה', שהיתה אז בלבניה. כאשר הגיע מילקל הרץ בשנת תרס"א (1901), הוא הוביל את האוכלוסייה היהודית, ובתרס"ג הייתה אינפלציה של תשעה יהודים נוספים מתוכננת אונדרה החרציאנית, לפיה אזרח זה בקניה ינתן לציוונים כדיינה יהודית.

בשנת תרס"ד התארגנו היהודים המקומיים לכהילה, 'הקהילה העברית הנירובית' (NHC), ובתרס"ג, נפגשו שנים עשר מונז חליצים אלה כדי להכנין את בניהם של בניין בית הכנסת. בשנות תרע"ב (1912) הונחה אבן הפינה על ידי המושל בונוחותם של כל שלושים היהודים שבקניה, וונבנה מבנה בית הכנסת צנוע מעץ.

הקהילה המשיכה לגדול, ערכה ואירחה את החתונה הראשונה שלה בתרע"ז. עד לשנת תר"צ (1930) עלה מספר החברים לשמוניים. מאז הוקף שטח בית הכנסת על ידי העיר המפתחת נירובי. השטח הגדל, המטווף והמגונן של בית הכנסת מஹוה אי של שולוחה בתוכו עיר פוקה זו. המתישבים היהודים הראשונים, על אף שהניחו את הייסוד לקהילה היהודית, לא התעניינו במיוחד בדת ולכנן החווים הדתיים היו מינימאלים. לא היה רב במשך זמן ממושך, והראשון, שהגיע בתרע"ז, נותר שם רק ארבע שנים. גם רבנים אחרים הלכו כלעתם שבאו. עם עלייתם של האצחים לשליטון, השתנה לחילוני אופיה של הקהילה היהודית בניירובי, יהודי אירופה מצאו בה מקלט בטוח. היהודים המקומיים התארגנו כדי לסייע במהירות לפלייטים שהגיעו לקהילה, והחווים היהודיים תפסו מעט – הודות לתגברות זו.

החו"ם בקניה השתנו דרמטית במהלך מרד מאו ובמהלך מלחמת החירות שהייתה קיימת בין תושבי' לתשי"ט (1952-1959), ושוב כאשר זכתה קניה לעצמאות בתשכ"ג (1963). מעט לפני תקופה זו, הגיעו הקהילה היהודית הנירובית לשיאה עם ממאה ושמוניות חברים. הלבנים שבקניה חששו ממרחץ דמים כאשר תוכרו העצמאויות, ולכן, עם הכרזת – היהת יציאה כל כך גדולה של יהודים עד שהקהילות במומבזה ובקייל-אלדורט נסגרו חaltoין.

יחד עם זאת, עצמאותה של קניה הביאה לתגברות חדשה של יהודים-ישראלים שהגיגו במעמד של יועצים ואנשי עסקים. קרירים רשמיים נוסדו בין המדינה החדשה לבין מדינות ישראלי כאשר ביקורה במקומם שורת החוץ אוז, גולדה מאיר, ונפתחה שוגרירות ישראל בתשכ"ד – מול מלון פירויון.

לאחר מלחמת ים הכנופרים ניתקה קניה את קשריה עם המדינה על פי ההחלטה של הארגון לאחדות אפריקה, אך כאשר הווער החורם בתשמ"ח (1988), חידשה קניה את קשריה הדיפלומטיים עם מדינת ישראל.

עשרה. בית הכנסת החדש נ麥ה, והבנייה עם מגן הדוד היגלי עדיין, משמש עכשווי כבית יתומים. עוד בית הכנסת יוצא דופן שהיה קיים במשך זמן קצר במבנה היה ממוקם במחנה המעצר גילל, שבו כלאו הבריטים מאות מלוחמי החופש היהודים שהוגלו מפלשתינה המנדטורית דאז. אסירים אלה בנו בית הכנסת, ובאריכוון של הקהילה היהודית בניירובי קיימים תיעוד על כי קהילת ניירובי סייפה להם מצות, יין, מזון ומוצרים נוספים. יהודי ניירובי גם התמידו עם היהודים הכלואים, על אף הסיכון הכרוך באיבוד ואנונות למשלה הקולוניאלית. במקורו הייתה בניין בית הספר היישורי העברי, וכן שלד של סוכה ומקווה פועל. בעבר לא הייתה ניירובי העיר היחיד עם קהילה ובניה בית הכנסת. בתורה'ץ היו ארבעים וחמש משפחות יהודיות באזורי נקورو של קניה. בתש"ט (1949) נבנה בית הכנסת בנקورو, כאשרaban הפינה הנוחה על ידי ראש העיר היהודי. לאחר הסרנות של מגבלות מתוקפות המלחמה שאסרו על גורמים, כולל יהודים מגרמניה, להתיגורר בניירובי, עברו רבים מיהודי נקورو לנירובי, ועד תשכ"ב (1962) הגיע מספר המשפחות היהודיות בנקورو לארבעה

באיו מידה מהווים יהודים אדים לכשרות? אישת הסבירה, כי בעלה שאינו שומר מצוות הסכימים כי הבית יהיה כוש, אך ארע שהוא חזרה הביתה ומצאה אותו מנגעל צלעות חזיר בחצרם להגנתו טען, שהוא עוזה זאת מהוז לבית. היא נצחה את לשונה, אך למחרות, כאשר שב הבעל לבייטם, מצא כלים ומכתירים חדשים במטבח. היא הסבירה לו שאומנו בשל בחוון, אך השתמש בכך בביתו, ואותו נאלצה לסליק. בנוסח, היא הזירה אותו כי בפעם הבאה שיעשה תרגול כזה – המחייב יהיה גביה יעור – היא תשפץ את כל המטבח...>.

יום השחיטה באדים החל באיסוף מספר חבר קהילה בשירות מכוניות ויציאה ליעד. אלא שהלא הספיק: הסתבר כי החנותם של 600 העופות לא

אפשרה סופית, וכל המשלוח נמכה. בלילה ברירה, איתרנו חוות מקומית קטנה שהיינו בעופות, אך אף שם אכזבונו, כאשר הסבינות כי אסור להשוות את העופות במים חמים לפני מריטת הנוצות. לאחר שחיטה לא-כשרה, מוכנסים העופות למים חמים כדי להקל על מריטת הנוצות. הלכה אוסרת זאת, כי פועלה כזו באישול, וכי בני הקהילה זכרו כי בפעם הקודמת שהגיעו אליהם שוחט, הוא התריר זאת....

לבסוף מצאו את 'חוות בראשית' המנוהלת על ידי מיסיונרית, שהסכמה כי נשוחט על פי הכללים שלנו. העסיק לא היה מאורגן מדי, ובנקודה אחת כמעט שארע 'מרד', כאשר מורתו הנוצות שבתו. בסופו של דבר שחתנו בהצלחה ארבע מאות עופות.

תיקי השחיטה גם עסקנו בהמרת מפעל לפרחים בעלות ישראלית, למפעל לעיבוד עופות כשרים. כרמיה, ישראלית ממוצא תימני, זוכרת בגעגועים את סבה השוחט והיא מנסה להתחייב את עצמה לטנדרים שלו. היא מתגוררת באתיופיה מזה שבע שנים ומנהלת עסק לגידול פרחים המביאם בעיר לאירופה.

ארגון המלחאה היה כורך בהשתתפות המים להשקית הפרחים – והוא מים רבים במ Lager שמאחורי המפעל – ומילויים של דלי פרחים גדולים. מאחר שמאחזרים את הפרחים על שלוחנות מתחום מלוכסנים, התאימו המשוחטים להמלחת העופות. היוות שנשות הקהילה נמנעות עם בני עדות המזרח, הן היו מעוניינות להכין 'מעורב ירושלמי' ולשם כך נזקקים לאברים הפנימיים כולל הלב. אחת מהן 'יכרה', כי בארץ מכתירים את לבבות העופות בשלמותם, בלי לפתח אותם.

לא הכרנו קולא הלכתית זאת, ונדרשו מספר שיזהות טיפון לרבר הארץ כדי לברר האם הפסיקה הספרדיית או התימנית שונה, והאם יש הבדל בין לבבות של עופות לבבות של בהמות, עד שההסכם כולם, כי יש לפתח את הלבבות לפני המלחאה והרשיה.

המודדים הוא, כי על אף שאין לנו שומרות מצוות, אפילו לא שומרות שבת, מסירותן והעוניון שוו מגילות מעמידות על שורשיהם כבנות עדות המזרח. הנה, אנו נמצאים כאן בעמוקי אפריקה החשוכה, עם שתי נשים יהודיות שאינן מושתיכות לקהילה יהודית פעילה, ושבעליהן אוכלים טרפ' מחוז לבת. אך היהודים שפגשנו, על אף הכל, מסוריהם מורשתם, בחיבור עמוק עם ישראל, ועם לב יוקד למסורת היהודית. ■

הדגמוני שחיטה. "על שחיטה" בג'נגול

חוות מדיה. הבקר לשחיטה

נראתה קניה בעינינו מפותחת לעומת המראות של הרחובות האתיופיים השבורים, המלוכלכים. בעודו התחושא בניירובי היא ייחשfait מודרנית, קוסטומופוליטית, עם מכונות מודרניות ותנעה רביה, מלאים רוחבותיה של אדים בבורות פתוחים, ובמבנים מסוכנים, בקביצנים היישנים בחוץות העיר ובקביצים נדבות ברמזורים.

באדים יש הפסקות השמל כמעט בכלليل, כולל בלילה שבו שהינו שם, ואילו בניירובי לא חוותו כלל הפסקות השמל. הדבר הראשון שעשה מרוחנו, מנסה, היה לחבוש כיפה ולהצטרכ' אלינו לתפילה ערבית. אחראית יום שיחקה תורנית רחצת היקף אשר כיסתה הכל: מחלכות יגד הנשה ועד לדמויות התנ"ך...■

ניסיונו האורוכה שבין תשל"ח-לחט"ב (–1978/2002). הם ממשיכים ליהנות ממערכת יחסים חמה ושותים תה יחד, פעם בשבועו, בשעת בוקר מוקדמת. נדמה כי מוי אהוב רופאים יהודים, וכאשר נזק לניתוק קטרקט, טס לארכ' כדי לקבל טיפול רפואי בהדסה, אשר שהה תקופה מסוימת בקניה.

החווה המדהימה יושבת על גדת אגם, שבו היפור פוטמים ופלמיגנו עולמים מן המים. הכנסה לחווה היא דרך שומרת טבע לאומית, בה ראנינו במהלך נסיעתנו לירופות, זברות ובעלי חיים קלאסיים אפריקניים נוספים. הינו צריכים לרטן את עצמנו שלא יצא מן הרובב ולשחות ג'ירפה... אך חוקי שמירת חיות הבר בקניה הם נוקשים ביותר.

שחטנו עבורים מספר פרות, והסתבר כי אחת מהן טריפה. אנו חיים בעולם שבו בתמי מטבחים גדולים פשט מוכרים את הבהמות שאינן כשרות. אך כאשר פורה שייכת לך ומסתגר שאלא טריפה, ההפסד האישי הינו עצום. עם סיום היות בחווה, טסנו חוזה לנירובי במטוס פרטני בן ארבעה מושבים.

גן בעדן

תנתנו הבא, והסופית, הייתה אתיופיה. כשהיינו באתיופיה לפני שנתיים כדי לבקר את היהודים יוצאי עדן, פגשנו מספר יהודים החיים תחת שמם ומנסימים לשמר על היהדות.

יצרנו עימים קש, ואילו שזו לנצל את שירותי השחיטה שלנו לקראת פ薩. מנשה אס' אונטו – בנמל התעופה באדים וכאשר נסענו לבתו –